

14

Anna Sitarska

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Jagielloński
e-mail: sitarska@uwb.edu.pl

PROBLEMATYKA BIBLIOGRAFII REGIONALNEJ WOBEZ ZMIAN I POTRZEB ŚRODOWISKA INFORMACYJNEGO [REGIONAL BIBLIOGRAPHY FACE TO FACE WITH CHANGES AND NEEDS OF INFORMATION ENVIRONMENT]

Abstrakt: Wyniki monitoringu dostępności polskich bibliografii regionalnych i lokalnych w Internecie w połowie 2004 r. oraz powiązania z ogólnymi serwisami regionalnymi. Identyfikacja potrzeb środowisk informacyjnych zwłaszcza akademickich w zakresie zadań bibliografii regionalnych: akcji promocyjnych, badania potrzeb użytkowników. Uwarunkowania międzynarodowe ostatniej dekady, w tym związki z założeniami Europejskiej Przestrzeni Edukacyjnej. Słabości obecnej prezentacji bibliografii regionalnej w Internecie.

Abstract: Results of monitoring the library WWW services in the aim for state of the art in the availability, quality and architecture of presentations of the Polish regional and local bibliography resources in the May of 2004. Identifications of the user needs from the different information environments points of view, especially in the context of the academic learning and information literacy interoperability current needs and tasks for a future.

* *
*

WPROWADZENIE

W centrum uwagi będą istniejące i potencjalne więzi między regionalnymi polskimi bibliografiami a środowiskami ich użytkowników w warunkach funkcjonowania Internetu. Można by powiedzieć – gdyby nie lęk przed wieloznacznością neologizmów – że chodzi przede wszystkim o „ekologiczne” postrzeganie i opisanie stanu oraz przyszłych zadań polskiej bibliografii regionalnej (dalej w skrócie BR) w nowym jej wcieleniu internetowym! Taki praktyczny cel pozwala – jak się wydaje – pominąć tutaj teoretyczne uzasadnienia związane z terminologicznymi i pojęciowymi nowościami. Po prostu – intencją autorki jest poka-

zanie nie tyle wewnętrznych cech BR (zakresu, zasięgów itp.), ile powiązanie funkcji tego typu źródeł z potrzebami i problemami środowiska informacyjnego. Pozostanie to w zgodzie z założeniami „ekologii informacyjnej”, która na naszym gruncie dopiero od trzech lat zdobywa należne zainteresowanie [Babik 2001]. Ta nowa orientacja metodologiczna zajmuje się umiejętnościami „odwzorowywania unikatowych cech środowiska rzeczywistego w wirtualnej przestrzeni informacyjnej” [Rosenfeld, Morville 2003]. Potrzeba takiego spojrzenia na BR wzięła się z przekonania autorki, że obecny stan odwzorowania wartości i środowiskowych więzi BR jest daleki od rzeczywistości. Bibliotekarze włożyli wiele wysiłku organizacyjnego i technologicznego w przekształcenie tradycyjnego warsztatu i stworzyli solidne podstawy zaistnienia elektronicznej postaci BR. Konieczny jest jednak następny etap rozwoju BR w sieci WWW przez powiązanie jej zasobów z różnymi elementami wirtualnej przestrzeni, odpowiednio do społecznych potrzeb i właściwości środowisk informacyjnych. Tym zagadnieniom poświęcone są dalsze części tekstu.

Materiałem analitycznym, stanowiącym podstawę dalej podanych uogólnień i wniosków, jest zawarty w tabeli nr 1 opis dostępności zasobów BR w Internecie, wraz z powiązaniem ich w sieci z innymi serwisami i portalami regionalnymi. Dane umieszczone w tabeli są wynikiem monitoringu bibliotecznych stron WWW, przeprowadzonego w maju i czerwcu 2004. Porównanie tych danych z wykazem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Bibliografie regionalne (stan na 17.10.2003)” [Stefańczyk 2003] pozwala uchwycić tempo zmian w tradycyjnym warsztacie BR. W wykazie z października 2003 r. znajdowało się 12 adresów WWW spośród 34 zarejestrowanych bibliografii regionalnych i lokalnych. W czasie monitoringu natomiast zidentyfikowano 24 adresy bibliotek, udostępniających na swoich serwerach tego rodzaju informacje.

Pośród wielu różnorodnych zmian wniesionych do przestrzeni informacyjnych, a bezpośrednio związanych z rozwojem BR, wypada przyznać priorytet badaniom potrzeb oraz kształceniu użytkowników. Przekonanie o szczególnym znaczeniu tej właśnie sfery dla rozwoju systemu BR w wirtualnej przestrzeni skłoniło autorkę do zadedykowania tego tekstu Wandzie Pindlowej. Jej bowiem prace powinny wspierać realizację zadań badawczych i dydaktycznych [Pindłowa 1977, 1983, 1984, 1985; Pindłowa, Czujowa 1979]. Zawarta w nich interdyscyplinarna perspektywa naukoznawcza sprawia, że nie straciły aktualności.

POLSKA BIBLIOGRAFIA REGIONALNA A ZMIANY W ‘PRZESTRZENI INFORMACYJNEJ’

Zmiany, jakie zaszły w ostatnich 20 latach w przestrzeni informacyjnej [Semenjuk 1997] nie zdezaktualizowały prac Wandy Pindlowej, w ich zasadniczej – metodologicznej warstwie. Celowo mówi się tutaj o zmianach *przestrzeni informacyjnej*, żeby podkreślić, że chodzi o układ zmian różnej natury, a nie jedynie o zmiany natury technologicznej, choć te mają znaczenie kluczowe. Pojęcie *przestrzeni informacyjnej* ma skłonić do wielowymiarowej refleksji – nad zmianami społecznymi i technologicznymi jednocześnie, nad ich wzajemnymi uwarunkowaniami. W polu widzenia znajdują się zarówno rzeczywiste, jak i potencjalne relacje, łączące sytuację problemową użytkowników (np. poprzez poziom ich kompetencji informacyjnych oraz dostępność potrzebnych im źródeł) z działaniami gestorów źródeł, tj. zasobów informacji (ich wytwórców i dystrybutorów). W praktyce działań informacyjnych ostatnich lat można mówić – jak się wydaje, nie tylko w warunkach polskiego opóźnienia cywilizacyjnego – o powstaniu luki w działaniach dydaktycznych wobec użytkowników. Rozwój systemów informacji został wyraźnie zdominowany przez działania na rzecz transformacji technologicznej, która przyniosła rozległe zmiany w postaciach zasobów

informacji (z drukowanych na elektroniczne) oraz metodach i technologiach poszukiwań informacji. Wysiłek szkoleniowy w bibliotekach, związany z tymi zmianami, został jednak skierowany nie ku czytelnikowi (– zewnętrznemu użytkownikowi zasobów = ang. end user), ale raczej ku samym bibliotekarzom.

W sposób oczywisty zmiany te powinny się łączyć z programami rozpoznawania potrzeb informacyjnych i kształcenia użytkowników w nowych warunkach, nie tylko technologicznych, lecz także politycznych i społecznych. Jak bardzo potrzebny – nie tylko w Polsce, ale i na świecie – jest ponowny zwrot ku interdyscyplinarnemu kształceniu użytkowników informacji w dobie bibliotek hybrydowych, udostępniających równolegle zasoby dokumentów drukowanych i elektronicznych, poświadczają zarówno najnowsze prace o znaczącym wymiarze międzynarodowym [Dervin 2003; Notess 2004; McLean 2004], jak i niestety nieliczne rodzime wypowiedzi związane z koniecznością kształcenia użytkowników [Szczepańska 1999]. Nie można przy tym w żadnym razie mówić o braku w Polsce świadomości zmiany potrzeb użytkowników informacji oraz konieczności ich badań [Kempa, Weryho 2003; Tomaszczyk 2001; Próchnicka 2000; Kocójowa 2000, 2001, 2002]. Te ostatnie podejmowane są przede wszystkim w bibliotekach szkół wyższych, jednak ich wyniki nie mają odpowiedniego przeniesienia na sferę kształtowania świadomości użytkowników. Stale jeszcze zagadnienia poszukiwań informacyjnych, zwłaszcza umiejętności rozpoznawania stanu dostępności zasobów informacyjnych nie są włączane do programów kształcenia na wszystkich kierunkach studiów [Szczepańska 1999]. Czy tylko z powodu ograniczeń finansowych?

Dydaktyczne i promocyjne zadania bibliografii regionalnych wraz z konieczną dla ich pomyślniej realizacji „otoczką” badawczą będą w nadchodzącym okresie wyznaczać jedno z najważniejszych pól działalności parainformacyjnej, tak dla wszystkich rodzajów bibliotek akademickich i szkolnych, jak i – rzecz jasna – dla bibliotek publicznych, które są w Polsce instytucjonalnym źródłem bibliograficznej informacji regionalnej. Co przy tym wydaje się szczególnie ważne – zadania te odpowiednio do «ducha czasu» łączyć się będą i w naszym kraju, wzorem doświadczeń zagranicznych, z międzynarodowym wymiarem informacji regionalnej oraz z kooperatywnymi dążeniami w działalności bibliotekarskiej.

Ważnym kierunkiem prac dydaktycznych związanych z bibliografiami regionalnymi staną się zapewne w najbliższym czasie wspólne działania bibliotek publicznych i szkolnych, dotyczące budowy sieci powiązań między materiałami szkół na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym, opracowanymi dla międzyprzedmiotowych ścieżek „Edukacja regionalna...” oraz „Edukacja czytelnicza i medialna”. Analiza szkolnych i bibliotecznych stron WWW oraz piśmiennictwa związanego z tymi sprawami prowadzi do wniosków o dwustronnym braku świadomości, jak pożyteczną rolę mogłyby odegrać tego rodzaju powiązania (pozytywnym, a bardzo rzadkim przykładem włączenia spraw bibliografii do szkolnej edukacji regionalnej jest zeszyt ćwiczeń, w którym wyróżniono m.in. moduł bibliografia kultury regionu [Walkowiak 1999]; najczęściej jednak materiały bibliografii regionalnej związane z edukacją szkolną są «chałupniczą» produkcją na zenującym poziomie, bez śladów wiedzy o istniejących bibliografiach regionalnych dostępnych na stronach WWW lub drukowanych – zob. np. <http://danutagrebowska.republika.pl/bibliografia.html>).

W kontekście uwarunkowań międzynarodowych, a te mają obecnie niebagatelne znaczenie dla bibliografii regionalnych, przede wszystkim chodzi o potrzeby użytkowników oraz służb informacyjnych w środowiskach akademickich, odciskających bodaj najwyraźniejsze i najbardziej znaczące piętno na ‘przestrzeni informacyjnej’ współczesnego świata. W polskich warunkach, niestety, mamy do czynienia z bardzo słabo rozwiniętą siecią powiązań, łączących akademickie i regionalne systemy informacyjne. Dzieje się tak zapewne na

skutek utrzymującej się swoistej, bo raczej urzędniczej, niż rzeczywistej 'izolacji funkcjonalnej' bibliotek uczelnianych i publicznych, które są z reguły odpowiedzialne za tworzenie bibliografii regionalnej. Zarówno bezpośrednia analiza stron WWW polskich bibliotek akademickich oraz publicznych, jak i publikowane opracowania dotyczące związków tych bibliotek z bibliografiami regionalnymi, pozwalają na stwierdzenie, że bardzo rzadko łączy się obecnie bibliografie regionalne z działalnością informacyjną bibliotek szkół wyższych (pozytywnymi wyjątkami są przykłady z Łodzi i Kielc) [Nowak 2003; Żmuda 2000; Kowalski 2003]. Pomija się najczęściej znaczenie powiązań z informatorami typu regionalnego, nawet na poziomie deklaratywnym, przy projektowaniu nowoczesnych form informacyjnej działalności sieciowej [Kapinos 2004, dok.elekt.].

W polskich warunkach, w odróżnieniu od innych krajów Europy Zachodniej, zapewne nie tylko pod naciskiem zadań wynikających z zapóźnienia cywilizacyjnego, dotąd nie mamy w kregu bibliografii regionalnych (np. w Zespole ZG SBP) dostatecznie żywych i efektywnych reakcji np. na zaistnienie i funkcjonowanie programów związanych z regionami transgranicznymi. Warto zatem przywołać przykładowe publikacje zagraniczne, które dokumentują ciekawą, transgraniczną współpracę bibliotek, zajmujących się tworzeniem systemów m.in. bibliograficznej informacji regionalnej: o systemie informacji regionalnej m.in. bibliograficznej, związanej z francuskimi, szwajcarskimi i włoskimi Alpami [Waridel 1986]; o problemach dostępu biblioteczny i uczonych do publikacji władz samorządowych oraz do informacji bibliograficznej o nich w Belgii, Francji, Hiszpanii i we Włoszech [Lamaro 1992].

Jeśli oceniać sytuację na podstawie piśmiennictwa oraz tego, co widać na stronach WWW, związanych z bibliografiami regionalnymi, a przede wszystkim z bibliotekami publicznymi opracowującymi te bibliografie, to nie dostrzega się potrzebnych sprzężeń z bieżącymi zmianami w życiu regionów. Pewną nadzieję na zmianę w postrzeganiu przez biblioteki i redakcje bibliografii regionalnych szczególnej roli informacji w regionach przygranicznych budzić może zapowiedziany referat Andrzeja Tywsa (na konferencji „Samorządowa biblioteka publiczna jako centrum informacji i edukacji regionalnej”, która ma się odbyć 8–10 IX 2004 r., przewidziana jest wypowiedź nt. *Od regionu do euroregionu. Instytucjonalne i programowe formy kooperacji bibliotek publicznych pogranicza w zakresie dokumentacji i informacji regionalnej* [dok. elekt.] <http://ksiaznica.bielsko.pl/start/konferencja.rtf>).

Zjawisko ostatnich dwu dekad – mniejszego niż w latach siedemdziesiątych XX w. zainteresowania punktem widzenia użytkowników na skutek wielkiego zaabsorbowania biblioteczki sprawami technologii oraz metodyki i organizacji przy tworzeniu elektronicznych zasobów informacyjnych występuje nie tylko w Polsce i nie tylko w polu regionalnej bibliografii na polskim gruncie. Zwrócili na nie uwagę cytowani już autorzy ważnego międzynarodowego dokumentu programowego IMS (Global Learning Consortium and the Coalition for Networked Information) [McLean 2004, s. 3–4].

[...] Resources have been traditionally organized by supplier interests, rather than by scholarly or pedagogical value or user preference. (s. 3) ...Resources and services typically say little about themselves to a potential user. Services require the user to have significant advance knowledge of what is available, as well as persistence if they wish to use multiple resources... (s. 4).

Apelują oni, żeby w interesie użytkowników odchodzić od utrzymującego się zwyczaju podporządkowania organizacji zasobów własnej wygodzie tych, którzy tworzą te zasoby (np. w bibliografiach regionalnych – oddzielne kartoteki zawartości czasopism regionalnych za kolejne lata, a opisy książek włączane do ogólnego katalogu). Nie idzie przy tym o krytyczne oceny dotychczasowej pracy biblioteczki, ale o wytyczenie nowych kierunków i metod

organizacji informacyjnych zasobów sieciowych, tak aby ich organizacja sprzyjała współdziałaniu (ang. *interoperability*) systemów kształcenia z systemami informacyjnymi. Do tego współdziałania w organizacji zasobów potrzebne jest zbliżenie się do wartości znaczących w procesie kształcenia oraz do preferencji użytkowników. Warto przy tym zapoznać się z wyjaśnieniami i powiązaniem terminu „współdziałanie” z pojęciem *metadanych* w książce Marka Nahotki [Nahotko 2004, s. 14, 48–50].

Bibliografie regionalne zostały tutaj wybrane spośród innych rodzajów źródeł informacji m.in. ze względu na to, że są wyjątkowo dobrym przykładem zależności między zawartością, postacią i wewnętrzną organizacją źródeł informacji, a społeczną strefą wpływów na kształtowanie się ‘środowiska informacyjnego’. I to nie tylko rodzimego, naznaczonego cechami polskiej transformacji, ale i międzynarodowego, uwarunkowanego zjawiskami politycznych oraz gospodarczych dążeń integracyjnych i globalizacji, razem z ruchami kontestacyjnymi towarzyszącymi tym zjawiskom. Właśnie bibliografie regionalne w postaci elektronicznej najczęściej obciążone są brakiem dostatecznej choćby «metainformacji» objaśniającej zawartość oraz – co bardzo ważne – różnice w stosunku do innych podobnych źródeł (np. w bibliotece o profilu regionalnym podanie różnic bibliografii regionalnej w stosunku do katalogu takiej biblioteki). Tymczasem nierzadko bibliotekarze nie tylko nie podają takich informacji, ale zamiennie używają określeń „bibliografia” i „katalog”, albo też – co najwygodniejsze – mówią tylko o... „bazach danych”.

Trzeba wreszcie zwrócić uwagę na związki bibliotek, a w tym także źródeł bibliograficznych, powstających na podstawie zasobów bibliotecznych, z kształtowaniem się nowych założeń regionalizmu i polityki regionalnej w świecie globalizacji i ruchów integracyjnych. U nas mało widoczne są takie związki, już wyraźne w krajach o najbardziej rozwiniętym i progresywnym bibliotekarstwie. Przykładem mogą być np. wysiłki brytyjskich organizacji bibliotekarskich, które podjęły starania o to, aby to biblioteki, a nie nowe specjalnie powoływane agencje, pełniły funkcje centrów informacji regionalnej, w ścisłej współpracy z instytucjami odpowiedzialnymi za ochronę dziedzictwa narodowego [Line 1994].

Również w Polsce są pewne ‘jaskółki’ zwiastujące świadomość roli, jaką mogłyby pełnić biblioteki w kształtowaniu „ładu informacyjnego” w nowym układzie stosunków międzynarodowych [Saryusz-Wolski 2004]. Dotyczy to jednak przede wszystkim bibliotek akademickich (np. ich udziału w międzynarodowych programach współpracy). Można się jednak i tutaj spodziewać włączenia powiązań z zagadnieniami informacji regionalnej. W przyszłości najpewniej znaczącą rolę zacząć też odgrywać biblioteki coraz liczniejszych niepaństwowych szkół wyższych, które są szczególnie powołane do aktywnego udziału w gospodarczym i naukowym życiu regionów. Wyrazem aktywności tych bibliotek są m.in. doroczne konferencje (najbliższa VI Ogólnopolska Konferencja Bibliotek Wyższych Szkół Niepaństwowych na temat: „Działalność naukowa i informacyjna bibliotek uczelnianych”, która odbędzie się w dniach 8–10 września 2004 r., m.in. podejmie tematykę bibliografii regionalnych – zob. http://www.wse.edu.pl/include/konferencje/biblioteka/konf_biblioteka.rtf).

Na koniec wreszcie, sprawy architektury polskich serwisów bibliografii regionalnej w Internecie. Przy niewątpliwych osiągnięciach ostatnich lat (podwojenie liczby bibliotek publicznych prezentujących swoje prace bibliograficzne w Internecie), które tym bardziej zasługują na podkreślenie, że łączą się z okresem reformy administracyjnej kraju i nowymi podziałami zadań bibliografii regionalnej, konieczne wydaje się oznaczenie słabości formalnych. Niektóre słabości, wynikające ze swoistej izolacji elektronicznych bibliografii regionalnych w sieciowej przestrzeni informacyjnej (np. brak powiązania z portalami regionalnymi i lokalnymi) zostały zidentyfikowane i odnotowane w tabeli 1 wraz z przypisami.

Najdotkliwsiymi – z punktu widzenia potrzeb użytkowników – formalnymi brakami w zasobach WWW polskich bibliografii regionalnych są:

- trudny dostęp w sieci WWW na skutek braku własnych adresów, tj. «ukrycia» bibliografii regionalnych pod adresami macierzystych bibliotek (co dotyczy w Polsce również wielu innych rodzajów bibliografii powstających w bibliotekach, w tym bieżącej bibliografii narodowej!)
- błędne lub nie dość precyzyjne tytuły, nierzadko umieszczane poza polem indeksowanym przez wyszukiwarki (przy poszukiwaniu wg terminu «bibliografia regionalna» przez wyszukiwarkę onet.pl otrzymujemy np. następujące dane: (1) Łódzka Bibliografia Regionalna. Biblioteka Główna Akademii Medycznej w Łodzi, Charakterystyka bazy. Oprogramowanie?1997/8... www.bg.am.lodz.pl/pl/wlbr.html - 5k - (2) MAK w WWW liczba odwiedzin bazy: 8590 (od dnia 26.08.2002). Baza: Druki XVI–XVIII w. Katalog mikrofilmów. (34 944 dok.). Wybierz indeks. Powrót do spisu baz. ... mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=21 - 2k - - (3) MAK w WWW liczba odwiedzin bazy: 68 974 (od dnia 23.08.2002). Baza: Artykuły z gazet i tygodników polskich (1996 -). (95 042 dok.). Wybierz indeks. Powrót do spisu baz. ... mak.bn.org.pl/cgi-bin/makwww.exe?BM=20 - 2k - -)
- pomijanie, żeby nie powiedzieć – ignorowanie symboliki regionalnej w większości serwisów bibliografii regionalnej [o znaczeniu symboliki w przestrzeni wirtualnej zob. Fruktiger 2003].

ZAKOŃCZENIE

Z wielkim poczuciem niedosytu z powodu jedynie «dotknięcia», i to zaledwie kilku spośród licznych aspektów istnienia bibliografii regionalnych w sieciowym środowisku informacyjnym, na koniec przywołać należy postulaty związane z opiniami wartymi wnikliwej refleksji:

- jest „wiele dobrych dróg” prowadzących do tworzenia coraz lepszych serwisów informacyjnych – „Z ekologicznej perspektywy, identyfikacja dostępnej dziś informacji i jej źródła jest o wiele lepszym wykorzystaniem architektury, niż próby modelowania przyszłości...” [Davenport, Prusak 1998] – podejmijmy zatem szerokie współdziałanie z użytkownikami serwisów, tak aby ICH POTRZEBY i UPODOBANIA współtworzyły kształt nowej postaci bibliografii regionalnych, bo żaden człowiek z osobna „nie wie, jaka jest cała bestia”! [Saxe 2003, s. 399]
- w przypadku bibliografii lokalnych i regionalnych, szczególnie cennych bo powstających „u źródła” (co oznacza często unikatowe, trudne do zdobycia informacje pozyskiwane w warunkach dotkliwie niedoinwestowanych bibliotek publicznych) i potrzebnych teraz w kształceniu na wszystkich poziomach, bardziej niż kiedykolwiek, szczególnie warta uwagi wydaje się opinia Henryka Hollendra:

Rozproszenie i słaba koordynacja tych [tj. różnych «drobnych» serwisów bibliotecznych] przedsięwzięć stwarza wszakże ryzyko niepotrzebnego pomnażania kosztów, a ponadto dezorientuje użytkownika; odmienne i niestandardowe narzędzia stosowane w poszczególnych serwisach utrudniają kształtowanie zasadniczych sprawności wyszukiwawczych u większych grup użytkowników, takich jak uczniowie czy studenci [Hollender 2004].

Tab. 1. Bibliografie regionalne i lokalne w Internecie (stan w maju 2004)

Nazwa województwa oraz instytucji sprawczej	Poziom dostępu do bibliografii w Internecie	Dojście do (linki) zasobu danych bibliografii na WWW	Połączenie hiper-tekstowe WWW biblioteki regionu z regionalnymi WWW	Powiązanie serwisów/portali regionalnych z bibliografią/biblioteką regionalną
1	2	3	4	5
<p>1. DOLNOŚLĄSKIE 1. WiMBP im. T. Mikulskiego we Wrocławiu</p> <p>2. MPBP im. K. Baczyńskiego w Dzierżoniowie</p> <p>3. Biblioteka Powiatowa tzw. 'Pod Atlantami' w Walbrzychu</p> <p>4. MBP w Świdnicy</p>	<p>BEZPOŚREDNIO http://www.wbp.wroc.pl¹</p> <p>http://www.mbp.dzierzoniow.pl/uslugi.html</p> <p>http://www.atlanty.walbrzych.pl/</p> <p>http://www.mbp.swidnica.pl/zbiory/makwww.exe?BM=10</p>	<p>z menu na str. gł. przez zakład. 'Zasoby elektroniczne' do 'bazy... online' skąd do bazy 'Region'²</p> <p>z menu Igo poziomu przez zakładkę 'działalność' do inf. o bazie artykułów nt. miasta</p> <p>z menu przez zakład. 'Bazy' do 'Bibliografia regionalna'</p> <p>Dostęp na III poziomie przez zakład. 'Zbiory'³</p>	<p>z menu na gł. str. linki m.in. do dolnośl. i wrocł. instytucji rządowych i samorz.</p> <p>w tekście o bazie danych o artykułach nt Dzierżoniowa – nazwa miasta łączy z WWW Urzędu m. Dzierżoniów</p> <p>brak</p>	<p>Inf. adresowe w Urzędzie m. Wrocław. 'biblioteki' http://www.wroclaw.pl/m/135/⁴ w Urz. Wojew. – brak!</p> <p>na gł. str. WWW Urzędu miasta (tzw. Stary serwis) ogólny 'łącznik' adresowy do biblioteki</p> <p>inf. adresowa http://swidnica.nasze_miasto.pl/wynik/?k=A&q=Biblioteka bez linków!!!</p>
<p>2. KUJAWSKO-POMORSKIE 1. WBP Książnica Kopernikańska w Toruniu</p> <p>2. WiMBP im. dr W. Bełzy w Bydgoszczy</p>	<p>LOKALNIE + CD-ROM http://www.bibltor.run.pl/</p> <p>http://www.wimbp.man.bydgoszcz.pl/</p>	<p>na III poziomie opis stanu bibliografii⁵ oraz</p> <p>http://www.bibltor.torun.pl/bibl_reg.shtml⁶</p> <p>w menu gł. pod zakład. 'Wydawnictwa' jest inf. opisowa o bibliogr. regionalnej</p>	<p>z menu na stronie gł. zakładka do szczegółowych linków regionalnych⁷</p> <p>brak</p>	<p>brak</p>
<p>3. LUBELSKIE WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie</p>	<p>BEZPOŚREDNIO http://212.182.106.2/mak/makwww.exe</p>	<p>na II poziomie przez zakładkę 'Katalogi'</p>	<p>brak</p>	<p>E-Lublin Link adresowy do WiMBP http://elublin.republika.pl/urzedz.htm</p>
<p>4. LUBUSKIE WiMBP im. C. Norwida w Zielonej Górze</p>	<p>BEZPOŚREDNIO z ograniczeniami⁸ www.wimbp.zgora.pl http://www.wimbp.zgora.pl/regionalia.php#bzl →</p>	<p>na II poziomie przez zakładkę 'Katalogi'</p> <p>na IV poziomie przez zakład. 'DZIAŁY'</p>	<p>brak⁹</p>	<p>brak</p>

1	2	3	4	5
5. ŁÓDZKIE 1. B-ka Gł. Uniwersytetu Medycznego w Łodzi 2. Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Piłsudskiego http://www.wimbp.lodz.pl	BEZPOŚREDNIO http://bgamld.bg.am.lodz.pl/pl/wlbr.html formularz poszukiwań + opis zawartości bazy ¹⁰ http://www.wimbp.lodz.pl/informacja/	z menu na stronie gl. ¹¹	Specjalny serwis 'Łódź i Ziemia Łódzka' http://mak.wimbp.lodz.pl/informacja/lozd.html ¹² To mogą być wzorcowe strony WWW dla wiedzy o regionie!!!	Łódzki Urząd Wojewódzki http://www.uw.lodz.pl/index.php3?str=866 brak powiązań ¹³
6. MAŁOPOLSKIE 1. WBP w Krakowie 2. Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego w Tarnowie	BEZPOŚREDNIO do bibliografii lokalnych http://www.wbp.krakow.pl/www.biblioteka.tarman.pl	z menu gł. przez zakł. 'Bazy danych' ¹⁴ z II poziomu przez zakł. 'Katalogi' ¹⁵	brak	brak
7. MAZOWIECKIE 1. Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy – Bibl. Główna Województwa Mazowieckiego 2. MBP i PBP im. Z. Krasińskiego w Ciechanowie 3. Książnica Płocka im. Wł. Broniewskiego w Płocku 4. MBP im. J. i A. Zahuskich w Radomiu 5. MBP w Siedlcach http://www.biblioteka.idt.pl	LOKALNIE ¹⁶ LOKALNIE BEZPOŚREDNIO http://www.bibl.plock.pl BEZPOŚREDNIO http://www.mbradom.pl/ BEZPOŚREDNIO http://195.205.147.169/cgi-bin/mak/makwww.exe?BM=2	Opis zawartości baz http://www.biblpubl.waw.pl/index.php?id=bpw/bazy_bg brak na III poziomie z menu gł. przez zakł. 'Bazy danych' ¹⁷ na II poziomie z menu gł. przez zakł. 'Katalogi' ¹⁸ na III/IV poziomie! z menu gł. ¹⁹	brak brak ²⁰ z menu gł. 'Linki' http://www.mbradom.pl/index.htm ²¹ to może być wzorcowa strona! Z menu gł. przez 'Ciekawe strony WWW'	http://um.ciechanow.pl/index.php?po=biblioteki&n=kultura opis Miejskiej i Powiatowej Bibl. Publicznej ²² brak brak brak
8. OPOLSKIE WBP im. E. Smolki w Opolu http://www.wbp.opole.pl	POŚREDNIO http://www.wbp.opole.pl/dp/index.xml?id=382335&mp=mid24&mi=mid24	Z menu gł. przez zakł. 'Katalogi WBP' ²³	http://www.mbp-opole.art.pl/info.htm ²⁴	Informacja adresowa i opisowa o bibliotekach http://www.um.opole.pl/kultura/biblioteki2.html ²⁵
9. PODLASKIE 1. Książnica Podlaska im. Ł. Górnickiego w Białymstoku 2. MBP w Białej Podlaskiej	BEZPOŚREDNIO http://www.wbp.bialystok.pl LOKALNIE ²⁶	Ze strony gł. wejście do baz i przez zakł. 'Bibliografie' ²⁷	brak ²⁸	'WROTA PODLASIA' ²⁹

1	2	3	4	5
10. PODKARPACKIE WiMBP w Rzeszowie http://www.wimbp.rzeszow.pl	BEZPOŚREDNIO http://www.wimbp.rzeszow.pl/bazy_wlasne.html#6	Ze strony gł. wejście do baz i przez zakł. 'Bibliografie'	Ze strony gł. przez zakł. 'Linki', a w nich 'Linki regionalne'	'Rzeszowski Portal Informacyjny' oraz 'ePodkarpacie' brak
11. POMORSKIE WBP im. J. Conrada-Korzeniowskiego w Gdańsku http://www.wbpg.org.pl/ ³⁰	NIE POSIADA BIBLIOGRAFII REGIONALNEJ	—	w menu na str. gł. zakł. 'Pomorska Sieć Informacji Regionalnej' ³¹	brak
12. ŚLĄSKIE 1. Biblioteka Śląska w Katowicach http://www.bs.katowice.pl 2. Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej http://ksiaznica.bielsko.pl/ 3. Książnica Cieszyńska w Cieszynie http://www.ata.com.pl/kcc	POŚREDNIO ³² http://www.bs.katowice.pl/wydawnictwa/ POŚREDNIO ³³ http://ksiaznica.bielsko.pl/index.php?menu=katalog BEZPOŚREDNIO http://212.244.64.130:81/mak/mak/	z menu na gł. stronie przez zakł. 'Wydawnictwa' z menu na gł. str. przez zakł. OPAC na II poziomie z menu gł. przez zakł. 'Katalogi online' ³⁴	brak z menu na gł. str. przez zakł. 'Linki' – cz. I: regionalne portale i urzędy brak ³⁵	Linki adresowe + opis ³⁶ Linki adresowe ³⁷ Link adresowy z Urzędu Miejskiego http://www.um.cieszyn.pl/jednostki_organizacyjne.html
13. ŚWIĘTOKRZYSKIE WBP w Kielcach http://bip.wbp-kielce.one.pl	LOKALNIE ³⁸	—	—	Link adresowy na portalu miasta http://www.i-kielce.pl/index.html
14. WARMIŃSKO-MAZURSKIE WBP im. E. Sukertowej-Biedrawiny w Olsztynie	BEZPOŚREDNIO http://www.wbp.olsztyn.pl/cgi-bin/makwww?BM=7	na III poziomie z menu gł. przez zakł. 'Katalogi', skąd zakł. 'Bibliografia' ³⁹	rozproszone m.in. pod zakł. menu z gł. 'Aktualności' 'Programy' ⁴⁰	brak
15. WIELKOPOLSKIE 1. WBP i Centrum Animacji w Poznaniu 2. PiMBP im. P. Szumana w Pile	BEZPOŚREDNIO http://www.wbp.poznan.pl/ ⁴¹ LOKALNIE ⁴²	na II poziomie z menu gł. przez zakł. 'Katalogi online' oraz z dolnego menu na wielu stronach ⁴³	rozproszone m.in. pod zakł. menu z gł. 'Punkt Informacji Europejskiej'	Link adresowy z http://www.poznan.uw.gov.pl/
16. ZACHODNIO-POMORSKIE 1. Książnica Pomorska im. St. Staszica w Szczecinie 2. Koszalińska Biblioteka Publiczna im. J. Lelewela http://www.biblioteka.koszalin.pl/	BEZPOŚREDNIO http://www.ksiaznica.szczecin.pl http://www.biblioteka.koszalin.pl/bazybg.html	na III poziomie z menu gł. przez zakł. 'Katalogi gł.' i tam 'Baza' ⁴⁴ na III poziomie z menu gł. przez zakł. 'Katalogi online' ⁴⁵	Brak z menu gł. pod zakł. 'Linki' m.in. 'Strony Koszalina i woj....' http://www.biblioteka.koszalin.pl/linki/koszalin.html b. dobry zestaw adresów WWW!	Urząd Marszałkowski http://www.um-zachodniopomorskie.pl/index.php?wiad=217 ⁴⁶ Linki adresowe 'Koszalin online' http://www.koszalin.com.pl/?send=nauka&typ=2

Skróty: WiMBP – Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna
MPBP – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna
MBP – Miejska Biblioteka Publiczna
WBP – Wojewódzka Biblioteka Publiczna
B-ka Gł. – Biblioteka Główna

¹ Na stronie głównej wyszukiwarka nie identyfikuje żadnych wyników dla terminu 'bibliografia regionalna'! Jednocześnie jednak przez zakładkę 'Region' wysyła do bazy REGION, która JEST bibliografią regionalną od 1990 r. W tworzeniu bazy współuczestniczą systematycznie niektóre biblioteki miejskie i powiatowe z woj. dolnośląskiego np. z Dzierżoniowa, Wałbrzycha, Środy Śl., Lwówka Śl. i Świdnicy. Na podstawie bazy REGION w grudniu 2002 r. ukazała się na CD-ROM *Bibliografia województwa wrocławskiego za lata 1995–1998*.

² Baza 'REGION' jest bibliografią zawartości czasopism regionalnych, o czym dowiaduje się użytkownik z opisu bazy; w opisie, tym, niestety nie informuje się użytkownika, że pozostałe rodzaje regionalistów posiadane przez Bibliotekę opisane są w innych bazach, np. w bazie 'Katalog WiMBP' – książki, nagrania itd., w bazie 'DZSy' prospekty, programy itd.; nie ma też wreszcie w opisie bazy 'REGION' skierowania do odpowiednich zapisów w 'Archiwum Aktualności', gdzie użytkownik mógłby uzyskać wiele ważnych i bezpośrednich regionalnych informacji faktograficznych, np. o konferencji *Od Regionu do Euroregionu* zorganizowanej przez Bibliotekę w Jeleniej Górze w listopadzie 2003 roku <http://www.wbp.wroc.pl/aktualnosci/konferencje.htm>

³ MBP w Świdnicy udostępnia na swoich stronach WWW bazy dla roczników 'Bibliografii Zawartości czasopism regionalnych' za lata 1995–2004.

⁴ Nadto – dość niespodziewanie pod zakł. 'Prezydent, Rada Miejska, Urząd, Jednostki komunalne, Co i jak załatwić' znajduje się podstrona 'Biblioteka Samorządowa, na której umieszczona jest *Bibliografia publikacji sfinansowanych i dofinansowanych przez Urząd Miejski Wrocławia od roku 1995* / oprac. Zofia Małek z Inst. Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego; 103 poz. [dok. elektr.] ścieżka dostępu <http://wrosystem.um.wroc.pl/app/bibliotekas/default.aspx>; niestety, na żadnej stronie WWW, gdzie znajdują się informacje o bibliografii dolnośląskiej, nie zidentyfikowano linków do tego opracowania, ani też przy tym opracowaniu nie umieszczono hipertextowych powiązań do bibliografii regionu dolnośląskiego.

⁵ Opis opublikowanych bfi regionalnych, m.in. Bibliografia Regionalna bazy danych na CD – dokumenty za rok 1995, 1996, 1999, 2000, 2001.

⁶ Należy zwrócić uwagę, że informacja opisowa o bibliografii regionalnej woj. kujawsko-pomorskiego posiada własny adres internetowy!!! To wprawdzie nie zastąpi dostępu do bazy danych, ale jest niewątpliwym dowodem troski o dotarcie do użytkownika! Link do bfi hist. Europy Wsch. Inst. Herdera.

⁷ W menu głównym link ogólny; na II poziomie linki do Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki, Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko-Pomorskiego, MAPA, BYDGOSZCZ, TORUŃ, WŁOCŁAWEK

⁸ Bezpośredni dostęp wraz z rezerwacją i zamawianiem zastrzeżony jest tylko dla zarejestrowanych czytelników Biblioteki. Udostępniana baza *Bibliografii Ziemi Lubuskiej* obejmuje materiały od 1994 r. Za lata 1996–1998 Bibliografia była wydana na CD-ROM-ic w latach 2000–2003.

⁹ Brak powiązania z regionalnymi serwisami WWW jest tym dziwniejszy, że w serwisie Biblioteki znajduje się rzadko występujący w na stronach bibliotecznych 'Katalog stron WWW'!

¹⁰ Adres pod nazwą FORMULARZ... z linkami do opisu bazy oraz szczegółowej instrukcji wyszukiwawczej i listy sponsorów; 1918–1939 od I 1998 na WWW + ciągi bieżące 1981–1990. Niestety, w opisie bazy oraz opublikowanych drukim tomów bibliografii regionu łódzkiego nie zidentyfikowano hipertextowego – ani też żadnego! – powiązania z bazami regionalnymi prowadzonymi przez WiMBP im. J. Piłsudskiego w Łodzi.

¹¹ Skierowanie do dwu baz: (1) Regionalia (baza informacji o artykułach i książkach o Łodzi oraz regionie łódzkim, które opublikowano od 1994 do 2001); (2) Regionalia 2 (baza informacji o artykułach i książkach o Łodzi i regionie łódzkim, które opublikowano od 2002 r.).

¹² Oprócz umieszczonej w menu na str. głównej zakładki 'Region łódzki – bibliografia', dla użytkowników zainteresowanych regionem pomocna może być oddzielna witryna Działu Informacji i Bibliografii z własnym adresem <http://mak.wimbp.lodz.pl/informacja/>, zredagowane z wielkim rozmysłem i opracowane graficznie z użyciem symboliki, która poza tekstem słownym niesie informacje o zawartości powiązań hipertextowych; na niej m.in. osobne miejsce serwis 'Łódź i Ziemia Łódzka', do którego link w centralnej części strony głównej serwisu; w serwisie odesłania do stron WWW: *Łódź strona domowa*, *NaszeMiasto.pl*, *Informator miejski i serwis lokalnych wiadomości z Łodzi*, *Internetowy Serwis Informacyjny Info-Łódź*, *Łodziana*, *Łódź online*, *Wirtualna Ulica Piotrkowska*; nadto w dziale *Zagadnienia prawno-administracyjne*, wymienione serwisy 'Organów władzy wykonawczej', tj. *Urząd Miasta Łodzi*, *Urząd Wojewódzki w Łodzi*, *Samorząd Województwa Łódzkiego*; w serwisie naczelnice zajmują odesłania do bibliografii regionalnych, zarówno tych prowadzonych przez WiMBP im. J. Piłsudskiego, jak i znajdujących się na serwerze Bibl. Gł. Uniwersytetu Medycznego.

¹³ Jcdyna odpowiedź wyszukiwarki na pytanie 'biblioteka-biblioteki' to informacja o Bibliotece Europejskiej w Urzędzie Wojewódzkim!

¹⁴ Biblioteka Wojewódzka w Krakowie nie ma wyróżnionej nazwy regionalia w repertuarze nazw na WWW! Dwie bazy danych mają charakter bibliografii lokalnej: 'Artykuły o Krakowie' i 'Książki o Krakowie'.

¹⁵ Materiały regionalne mieszczą się w 3 bazach dostępnych pod MAK WWW (*Bibliografia zawartości czasopism tarnowskich*, *Bibliografia Miasta Tarnowa*, *Znani tarnowianie*).

¹⁶ Po ostatniej zmianie ustroju administracyjnego Polski i utworzeniu województwa mazowieckiego Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy – Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego podjęła zadanie koordy-

nacji prac nad opracowaniem bibliografii regionalnej dla nowo utworzonego województwa. Byłe biblioteki wojewódzkie w Ciechanowie, Ostrołęce, Plocku, Radomiu i Siedlcach gromadzą i opracowują w formacie MARC BN i przy wykorzystaniu pakietu programowego MAK dane ze swego regionu zgodnie z ustaloną wcześniejszym podziałem administracyjnym tradycją. W 2003 r. wydano staraniem Biblioteki na CD-ROM-ic *Bibliografię woj. mazowieckiego za rok 1999 w dwóch częściach*: cz. 1. *Dane bibliograficzne z b. województw: ciechanowskiego, ostrołęckiego, plockiego, radomskiego i siedleckiego*; cz. 2. *Bibliografia Warszawy i aglomeracji warszawskiej*, obejmując b. województwo warszawskie.

¹⁷ W bazie REGION *Materiały dotyczące Plocka i regionu plockiego*.

¹⁸ MBP w Radomiu prowadzi trzy bazy: (1) *Bibliografia Zawartości Czasopism Regionalnych za lata 1991–1996*; (2) *Bibliografia Zawartości Czasopism Regionalnych za lata 1997–2002* oraz (3) *Katalog Książek Czytelni Regionalnej*.

¹⁹ Do bazy *Regionalia Siedlec i powiatu siedleckiego* można dostać się albo przez zakł. 'Katalog online' (najszybciej!), albo przez 'Bazy' (5 kliknięć!).

²⁰ Na głównej stronie Książnicy jest wprowadzić stałe powiązanie przez logo Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej, które ma swoją stronę WWW założoną w 2001 r., lecz na niej **nie ma żadnych informacji!**

²¹ Zakładka 'Linki', zawiera wśród 10 grup – głównie biblioteczno-edukacyjnych – hipertekstowych adresów, a wśród nich 'REGION RADOMSKI'; na stronie Regionu ... wyróżniono 4 grupy aktywnych adresów: 1. *Strony miejskie*, w tym *wirtualny Radom – serwis Ziemi Radomskiej*; 2. *Urzędy*; 3. *Uczelnie*; 4. *Kultura*.

²² W Serwisie Urzędu Miasta Ciechanów pod zakładką 'Kultura – biblioteki' wymienione są wszystkie filie MBP wraz z charakterystyką zadań oraz wykaz posiadanych tytułów czasopism z oznaczeniem lokalizacji

²³ Na str. głównej nie ma bibliografii regionalnej ani baz danych; pod zakł. 'Katalogi' m.in. 'Katalog WBP w Internecie'; *Bibliografia województwa opolskiego* (T. 1–9: 1982) wymieniona tylko pod zakł. 'Działalność wydawnicza' i krótki opis; pod zakł. 'Działalność informacyjna' – dwa tytuły: *Bibliografia województwa opolskiego*, *Bibliografia opolskiego Powiatu Ziemskiego*.

²⁴ Na str. wstępnej (wyświetla się przed str. główną!) linki adresowe m.in. do Urzędu Miasta Opola, portalu regionalnego OPORTAL i serwisu 'Opolskie Wizytówki Artystyczne'.

²⁵ W tekście o WBP brak inf. o prowadzeniu bibliografii regionalnej, choć jest mowa o posiadaniu księgozbioru regionalnego; natomiast w regionalnym portalu <http://portal.pl> wśród 39 jednostek informacji pod zakładką 'Kultura' zidentyfikowano jedynie 2 linki: do Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Opolu oraz do witryny internetowej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Oleśnie OLESKA BIBLIOSFERA WWW (*informacje o zbiorach: książki, DVD, video, katalog zbiorów, przegląd nowości, linki biblioteczne*).

²⁶ Od 1999 r. na bieżąco prowadzona jest baza danych piśmiennictwa regionalnego z terenu dawnego woj. białkopodlaskiego.

²⁷ 3 odrębne bazy danych o piśmiennictwie regionu: 1999–2000, 2001–2002 oraz za 2003; są też dostępne w Internecie: *Bibliografia województw: białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego za lata 1986–1989*; z głównego menu przez zakł. 'Bibliografie' do opisowej charakterystyki opublikowanych tomów 1–5 *Bibliografia regionu białostockiego*; T. 6: *Bibliografia województwa białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego za lata 1986–1989* (wyd. 2000) oraz [T. 7] *Bibliografia województwa podlaskiego za lata 1999–2000*.

²⁸ Wśród regionalnych linków bibliotecznych umieszczono jedno tylko regionalne połączenie hipertekstowe z czasopismem *Głos Siemiatycz*.

²⁹ http://www.wrotapodlasia.pl/pl/kultura_nauka/instytucje_kultury/ck_ksiazpodlaska.htm – informacja adresowa i opis zakresu działalności oraz krótkiej historii Książnicy Podlaskiej.

³⁰ MBP w Gdańsku posiada regionalny czg. obowiązkowy i Pracownic regionalną, ale nie opracowuje bibliografii regionalnej; można przez hasła przedmiotowe w OPAC-u uzyskać informacje o posiadanych zbiorach regionalnych, udostępnianych tylko przezycjnie.

³¹ Projekt wg ogólnych założeń „Stworzenie Pomorskiej Sieci Informacji Regionalnej ma na celu zachowanie i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego regionów województwa pomorskiego, upowszechnianie go, promowanie i wykorzystanie dla integracji społeczności lokalnej oraz edukacji regionalnej”. Wg opisu projektu „Produktem projektu będzie baza informacji lokalnej (regionalnej), zawierająca przede wszystkim wiadomości o kulturze, historii, folklorze, osiągnięciach i możliwościach gospodarczych, walorach turystycznych. Podjęwane będą liczne działania promocyjne, kulturalne i edukacyjne. Wszystkie biblioteki powiatowe zostaną włączone w program wirtualnej sieci bibliotecznej w jednolitym systemie komputerowym opartym na koncepcji unifikowania systemu katalogów online”.

³² Na stronie WWW poświęconej wydawnictwom Biblioteki Śląskiej podane są trzy roczniki *Bibliografii Śląskiej* za lata 1985–1987 w postaci plików „pdf” (*nota bene* kilkakrotnie próby wejścia do tych plików kończyły się 'zawieszeniem komputera' i koniecznością resetowania – pech, czy też zła konfiguracja oprogramowania?). Wg wykazu SBP „w systemie PROMAX jest opracowywana bibliografia bieżąca za rok 2000”, o czym jednak nie znaleziono żadnej informacji na stronie WWW Biblioteki Śląskiej w czerwcu 2004 r.

³³ Książnica nie prezentuje wydzielonej bazy bibliografii regionalnej, ale wg podanych informacji „Istnieje również możliwość odpłatnego wydruku zestawień bibliograficznych na stanowisku w Czytelni Regionalnej. Gromadzimy i udostępniamy materiały z szeroko rozumianego regionu, jednak najczęściej materiałów dotyczy Podbeskidzia i Śląska Cieszyńskiego (miasto Bielsko-Biała, powiaty: bielski, żywiecki, cieszyński, pszczyński, wadowicki, suski, oświęcimski)”. Ponadto Centrum Wiedzy o Regionie posiada wyodrębnioną czytelnię.

³⁴ Trzy bazy bibliografii regionalnej: *Bibliografia zawartości Kalendarza Cieszyńskiego 1985–2004*, *Bibliografia publicystyki historycznej na łamach prasy Śląska Cieszyńskiego za 1996–1999*, *Bibliografia książki cieszyńskiej 1990–2001*, nadto ważne dla regionu dostępne z menu na stronie głównej „Wirtualne katalogi rękopisów...” i „Wirtualny katalog biblioteki Leopolda Jana SZERSZNIKA”.

Bibl. Jag.

³⁵ Mimo braku powiązań z serwisami regionalnymi w Internecie, warto zwrócić uwagę na realizowany w Książnicy Cieszyńskiej wspólnie z Macierzą Ziemi Cieszyńskiej program budowy 'Centrum Wiedzy o Regionie' (zob. <http://ata.com.pl/kcc/pl/index.html>).

³⁶ Na stronach serwisu regionalnego <http://www.silesia-region.pl/jednostki.php?kat=5&katrodzic=0> pod załt. *Jednostki wojewódzkie* podano inf. adresowe i osobowe oraz opis funkcji i zbiorów, nadto w BIPie <http://bip.silesia-region.pl/jednostki/?zm=9>; jednocześnie jednak Biblioteka Śląska nie jest wymieniona jako partner w realizacji programu Prelude, który „ma na celu wspieranie rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki cyfrowej poprzez działania w następujących obszarach: Podstawowe usługi w zakresie technologii związanych z informacją i komunikacją; Regionalny marketing oraz rozwój lokalnego rynku w oparciu o nowe technologie; Nowe elektroniczne metody nauki i pracy; Systemy zarządzania ruchem miejskim; System opieki zdrowotnej; Regionalny System Monitoringu; E-demokracja; Rozwój badań i technologii w ramach VI Programu Ramowego Unii Europejskiej; Rozwój badań i technologii w aspekcie krajów nowostowarzyszonych (NAS) oraz krajów Europy Środkowo-Wschodniej (CEEC)” – <http://prelude.silesia-region.pl>; w materiałach programu znajduje się m.in. zestaw dokumentów nt. społeczeństwa informacyjnego <http://prelude.silesia-region.pl/index1.php?str=biblioteka>

³⁷ Regionalny Serwis Internetowy <http://www.cbiclsko.com/>, WWW Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej <http://www.bb.uw.gov.pl/> i powiatu <http://www.powiat.bielsko.pl/>

³⁸ Dostępna w sieci lokalnej *Bibliografia województwa świętokrzyskiego za 1999 rok* (2002) na CD-ROM-ic; baza danych od 1999 r.

³⁹ Baza 'Bibliografia regionalna' obejmuje materiały od 2001 r. i jest kontynuacją bazy za lata 1982–2000 (pod ISIS, obecnie pod MAKicm); baza posiada też własny adres, pod którym można ją odszukać bezpośrednio w Internecie (np. przez 'szukacz.pl'), ale ... przez następujący zapis 'Brak tytułu Błąd! Nieznany argument przełącznika. [...] Warmii i Mazur. Jest to przedmiotowa bibliografia rejestrująca ogół piśmiennictwa dotyczącego regionu warmińsko-mazurskiego. Jej zakres tematyczny jest bardzo szeroki [...] URL: www.wbp.olsztyn.pl/publikacje/bbg.htm – arch. 2004–05–12 – 11 kB – Kopia z archiwum; Więcej dokumentów z www.wbp.olsztyn.pl (jeszcze 3)'. – do bazy dociera się przez obszerny tekst z charakterystyką Bibliografii... także publikowanych. Tekst posiada własny tytuł 'Bibliografia Warmii i Mazur', który zapewne nie został opatrzony odpowiednimi znacznikami html dla pola tytułowego!!!

⁴⁰ Na podstronie 'Programy' opis kilku projektów realizowanych wspólnie z partnerami regionalnymi, krajowymi i zagranicznymi. Niestety, nie zastosowano jednolitej zasady podawania powiązań hipertekstowych ze stronami partnerów. I tak np. projekt BIL 'Baza Informacji Lokalnej' – O programie 'informacja regionalna w Internecie' realizowanym wspólnie z zagranicznymi partnerami – nieestety, nie podano ich adresów <http://www.wbp.olsztyn.pl/programy/rcjonalnc.htm>; jeden z kilku tzw. BIL – 'Baza informacji lokalnej' współrealizowana z Urzędami trzech miast (Elk, Giżycko, Nidzica), Urzędem Gminy w Braniewie i 12 gminami powiatu ziemskiego olsztyńskiego zob. <http://www.wbp.olsztyn.pl/programy/bil.htm> – O projekcie 'Informacja regionalna w Internecie' realizowanym wspólnie z zagranicznymi partnerami zob. <http://www.wbp.olsztyn.pl/programy/rcjonalnc.htm>

⁴¹ Baza danych obejmując materiały od 1999 r. i jest kontynuacją poprzednio publikowanych tomów za lata 1980–1987; baza jest podstawą druku: a) *Bibliografii Regionalnej Wielkopolski* (kwartalnik) wydawanej od 2000 r.; b) *Bibliografii Książki o Wielkopolsce* (wydane w 2001 r.) rocznik 2002 r. Nadto powiązanie z *Bibliografią historii Wielkopolski*, która jest fragmentem bazy danych *Bibliografii historii Europy Środkowej i Wschodniej* powstającej we współpracy z Instytutem Herdera w Marburgu; za rok 2001 dostępna na stronie internetowej Instytutu Herdera zob. <http://www.herder-institut.de/historicum/polen/index.html>

⁴² Tworzy bazę od 2000 r. dla materiałów powiatu pilskiego, które mają być opublikowane drukiem i na CD-ROM-ic.

⁴³ Wygodny dla użytkownika dostęp do bibliografii regionalnej dzięki powtarzaniu wielokrotnie menu dolnemu, w którym umieszczona jest zakładka 'bibliografia regionalna', np. na stronie 'Pracownia krajoznawcza', 'Kronika Wielkopolski', 'Wydawnictwo WBP'.

⁴⁴ W bazie *Bibliografii Pomorza Zachodniego*, która jest kontynuacją opublikowanych tomów, znajdują się dokumenty za rok 1991 oraz dalej od 1999 roku; opis sytuacji na bieżąco zob. http://www.ksiaznica.szczecin.pl/agendy/bibliografia_pomorza_zachodniego.php3

⁴⁵ Na str. 'Katalogi online' wybór 'Bazy budynku głównego KBP', gdzie m.in. baza 'Regionalia' (od 1999 roku, zawiera głównie opisy artykułów z prasy lokalnej dotyczące regionu) oraz odrębne bazy roczników *Bibliografii Pomorza Zachodniego za 1977, 1978, 1991* (artykuły, książki i dokumenty życia społecznego); nadto na stronie Działu Bibliografii Regionalnej informacje o udziale w opracowywaniu *Bibliografii Pomorza Zachodniego*, do której Koszalińska Biblioteka sporządza bibliografię dot. Pomorza Środkowego zob. <http://www.biblioteka.koszalin.pl/dzial/bibreg.html>

⁴⁶ Na podstronie 'Kultura' Urzędu Miasta umieszczony jest pełny tekst listu pracowników Książnicy Pomorskiej, w którym m.in. podkreślono funkcje biblioteki regionalnej.

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA I OPRACOWANIA

- Babik, W. (2001). Ekologia informacji. *Zagadnienia Informacji Naukowej* nr 2, s. 64–70; Ekologia informacji – wyzwania XXI w. [dok.cłktr.] <http://galaxy.uci.agh.edu.pl/~ambcr/wba.pdf>.
- Davenport, T.; L. Prusak (1998). *Working knowledge: How organizations manage what they know*. Boston, MA: Harvard Business School Press (o ekologii informacji cyt. wg L. Rosenfeld, P. Morville, s. 410).
- Dervin, B. (2003). Human studies and user studies: a call for methodological inter-disciplinarity. *Information Research* No. 1, paper 166, <http://InformationR.net/ir/9-1/paper166.html>.
- Frutiger, A. (2003). Człowiek i jego znaki. Warszawa: Wydaw. Do; Wydaw. Optima.
- Hollender, H. (2004). Biblioteki cyfrowe w Polsce i BWN: w poszukiwaniu drogi racjonalnego rozwoju [referat na konferencji „Polskie biblioteki akademickie w Unii Europejskiej” Łódź, 23–25 czerwca 2004 r. Organizator: Biblioteka Główna Politechniki Łódzkiej]. [Dok.cłktr.], <http://bg.p.lodz.pl/konferencja/streszczenia.htm> [odczyt: 26.06.2004].
- Kapinos, D. (2004). Era wiedzy, era informacji: [o projekcie Akademickiego Centrum Zasobów Informacyjnych w Bibliotece Głównej Politechniki Świętokrzyskiej: referat na konferencji „Polskie biblioteki akademickie w Unii Europejskiej” Łódź, 23–25 czerwca 2004 r.]. [Dok.cłktr.], http://bg.p.lodz.pl/konferencja/pelne_teksty/kapinos.pdf.
- Kempa, M.; M. Weryho (2003). Wykorzystanie zasobów Internetu w Bibliotece Głównej Akademii Bydgoskiej, badania użytkowników. *Bibliotekarz* nr 6, s. 23–25.
- Kocójowa, M. red. (2002). *Elektroniczne publikacje w bibliotekach*. Kraków: Wydaw. UJ.
- . (2001). Społeczeństwo informacyjne: jakość edukacji i pracy bibliotecznej. Kraków: Wydaw. UJ.
- . (2000). *Użytkownicy informacji elektronicznej*. Kraków: Wydaw. UJ.
- Kowalski, J. (2003). Komputeryzacja bibliotek i budowa Systemu Bibliografii Regionalnej w województwie łódzkim. *Bibliotekarz* nr 3, s. 13–15.
- Lamaro, E. (1992). Regionalism and official publishing in European countries: a comparative analysis. *Collection Management* No. 1/2, p. 195–206.
- Linc, M.B. (1994). The new tribalism: its implications for libraries all over the world. *Logos* No. 1, p. 6–12.
- McLean, N.; C. Lynch (2004). Interoperability between Information and Learning Environments – Bridging the Gaps: A Joint Paper on Behalf of the IMS Global Learning Consortium and the Coalition for Networked Information; DRAFT 6/28/03, <http://www.imsglobal.org/TA13/McLean.pdf>; Toż: [ims_white_paper_public_draft_1.doc](http://www.imsglobal.org/TA13/McLean.pdf).
- Nahotko, M. (2004). Metadane: sposób na uporządkowanie Internetu. Kraków, s. 14, 48–50.
- Notess, M. (2004). Three looks at users: a comparison of methods for studying digital library use. *Information Research* No. 3, paper 177, <http://InformationR.net/ir/9-3/paper177>.
- Nowak, J. (2003). Regionalne, lokalne i środowiskowe katalogi, bibliograficzne oraz strony WWW jako narzędzia informacyjne, z doświadczeń Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej AŚ w Kielcach. *Studia Kieleckie. Seria Bibliologiczno-Prasoznawcza* nr 3, s. 187–199.
- Pindłowa, W. (1985). Próba zastosowania podejścia systemowego do problemu kształcenia studentów jako użytkowników informacji naukowej. W: Jabłoński, Z. red. *Z historycznych i metodologicznych problemów badań księgoznawczych i bibliotecznoznawczych*. Kraków: Wydaw. UJ, s. 139–164.
- . (1984). Kształcenie studentów jako użytkowników informacji naukowej: z pogranicza informatologii i pedagogiki. Kraków: Wydaw. UJ.
- . (1984). Przygotowanie studentów bibliotecznoznawstwa i informacji naukowej do udziału w procesie kształcenia użytkowników informacji w bibliotekach szkół wyższych. W: Jarosz, A.; M. Piczga, red. *Informacja naukowa a dydaktyka*. Katowice: UŚ, s. 7–34.
- . (1984). *Świata informatyki i pedagogiki*. W: INFOS 84. Zbornik z 14 Informatycznego Seminara Konancho v dnoch 9–12 Aprila 1984 na Stribskom Plese.– Bratislava: ALFA – Vyd. Tech. a Ekon. Lit., s. 155–165.
- . (1983). *Metodyka kształcenia użytkowników informacji naukowej pracujących zawodowo*. Warszawa: CINETE.

- . (1977). Szkolenie studentów jako użytkowników informacji naukowej w Bibliotece Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. *Zagadnienia Informacji Naukowej* nr 2, s. 136–145.
- Pindłowa, W.; M. Czujowa (1979). Metody badań efektywności nauczania studentów jako użytkowników informacji naukowej: Ogólnokrajowa sesja naukowa nt. „Model biblioteczki szkoły wyższej”. Poznań: Wiedza o Kult., s. 1–25.
- Próchnicka, M. (2000). Modelowanie użytkownika systemów informacyjnych. *Zagadnienia Informacji Naukowej* nr 2, s. 31–42.
- Roscnfeld, L.; P. Morville (2003). Architektura informacji: w serwisach internetowych. Tł. [z ang.] Masłowski, K.; T. Jarzębowicz. Beijing; Gliwice [i in.]: Helion; O'reilly, s. 41–42.
- Saryusz-Wolski, T. (2004). Rola biblioteki uczelnianej w procesie internacjonalizacji: [referat na konferencji „Polskie biblioteki akademickie w Unii Europejskiej” Łódź, 23–25 czerwca 2004 r. Organizator: Biblioteka Główna Politechniki Łódzkiej]. [Dok.cłktr.], <http://bg.p.lodz.pl/konferencja/streszczenia.htm> [odczyt: 26 06 2004].
- Saxe, J.G. (2003). Ballada o słoniu i ślepcach. W: Roscnfeld, L.; P. Morville op.cit., s. 399.
- Semenjuk, E.P. (1997). Razvitie informacionnogo prostranstva i progress obščestva. *Naučno-Tekničeskaja Informacija* Ser. 1, No. 1, s. 1–12.
- Stefańczyk, E. oprac. (2003). Bibliografie regionalne. [Dok.cłktr.], http://cbib.oss.wroc.pl/sbp/bibliogr_reg.html [stan na 17.10.2003].
- Szczepańska, B. (1999). Podajcie im nić Ariadny. *Forum Akademickie* nr 2, s. 40–41. Toż: dok.cłktr. <http://www.forumakad.pl/archiwum/99/2/index.html>.
- Tomaszczyk, J. (2001). Metody oceniania interfejsów użytkownika. *Zagadnienia Informacji Naukowej* nr 2, s. 81–97.
- Tyws, A. Od regionu do euroregionu: instytucjonalne i programowe formy kooperacji bibliotek publicznych pogranicza w zakresie dokumentacji i informacji regionalnej. [Dok.cłktr.], <http://ksiaznica.biclsko.pl/start/konferencja.rtf>.
- Walkowiak, W. (1999). Edukacja regionalna. Dziedzictwo kulturowe w regionie: zeszyt éw. kl. I [gimnazjum] Warszawa: Wydaw. Szkolne PWN.
- Waridel, B. (1986). Le COTRAO: mise en oeuvre d'une coopération multiregionale entre bibliothèques. *Bulletin d'Informations de l'Association des Bibliothécaires Français* No 132, p. 26–27.
- Wressel, P. (1996). Need for a new, coherent regional strategy... [Reports on a seminar on UK regional library issues... in York in Feb 1996 under the auspices of the Department of National Heritage (DNH) and the Library and Information Commission (Linc)]. *Library Association Record* No. 4, p. 212.
- Żmuda, R. (2000). Łódzka bibliografia regionalna XX wieku w Internecie. W: Andrzejewski, J. red. Biblioteki łódzkie w okresie transformacji ustrojowej 1989–1999. Łódź: SBP Okręg, s. 47–57.